

AZ ÉRTESTŐ

Megjelenik havonta egyszer.

Előfizetési ára egész évre 12 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Arad, Damjanich-utca 12. szám.

Felelős szerkesztő: WIGDER SAMU, hadbavonult.
A szerkesztésért felelős: KALMÁR NÁNDOR

Kiadó laptulajdonos: WIGDER SAMU.

Küzdelem a vérbajok ellen.

Volt alkalmunk már több ízben a vérbajok okáról és azok elleni sikeres védelemről írni. Ma újra időszívé teszi a kérdést az a hír, hogy Budapesten a bőrgyógyászati klinikán tisztán nemi betegségek gyógyítása érdekében továbbképző tanfolyamokat tartanak. A tanfolyamon az ország összes hatósági orvosai részt vesznek és értesüléseink szerint városunk hatósági orvosai felváltva végig hallgatják azt. A tanfolyamok októberig tartanak és utánna a belügyminiszter nemi betegek részére a nagyobb vidéki városokban külön kórházakat fog felállítani.

Ebből a hiradásból két tényt szögezünk le: hogy a vérbajok elterjedése — úgy látszik — nagyarányú; másodsor, hogy Aradon nincs szükség ilyen kórház felállítására. Mindakét jelenség szakmánkra igen fontos, az első szomorú valóság, mely a titkos prostitúció némes pusztítását igazolja. A másik örvendetes Aradra nézve, hogy itt a vérbajosok száma nem nagy és nem is szaporodik.

Több ízben kifejtettük, hogy a bordélyházak a nemi betegség leküzdésére a legjobb szolgálatokat teszik és hogy mindenki inkább terjeszti a bajt mint a nyilvános házak. Mégis mikor a baj elterjedését látták: a mi szakmánk volt a „Prügelknabe“, ellene irtak és léptettek életbe szigorú rendszabályokat. Nem akarták belátni, hogy nálunk hol hetenként 4-szer vizsgálják meg a kéjnőket, hol a leány maga vigyáz legjobban arra, hogy meg ne fertőztessék: nálunk igazán nem lehet a baj eredetét keresni és megtalálni. De terjesztették a legutóbbi időkig a buffetleányok, néma énekesnők, a női zenekarok

tagjai, az ugynevezett „félvilági nők“ és Isten tudja még ki. Ezek a leányok nem állanak orvosi vizsgálat alatt, baj esetén szégyenlik az orvost felkeresni, így azután terjesztik tovább a betegséget és gyakran egy egész város fiatalágát megfertőzik.

Szakmánk számtalanszor kért orvoslást ezen állapotok ellen: kérelme mindig eredménytelen volt, sőt minden esetben csak azt érte el, hogy a bordélyüzletek rendjét szigorították és többet alkalmatlankodtak nekünk. Végre is sikerült a titkos kéjelgés elnyomására a budapesti főkapitányság által erélyes rendeletet kibocsátatni. Nem a mi érdekünkben történt ez, nem is a mi érdemünk, de mégis a szakma látta a hasznát. Az orfeumok, buffék megrendszabályozása csökkentette a titkos kéjelgésből élő nők számát és ezeket a leányokat orvosi vizsgálatra avagy rendes keresetre szorította. Természetes az intézkedés kissé elkéselt, mert az évek büne már oly arányban mutatkozott, hogy elene ma már csak tanfolyamokkal, egyesületekkel és kórházakkal lehet küzdeni.

Mi megdöbbenéssel látjuk ezeket a dolgokat, melyek a mi hibánkon kívül, de mégis intézményünk rovására a közegészségügy szomorú korszakát jelzik. Mint eddig, mi segítséget fogunk nyújtani a baj leküzdésére és azon leszünk, hogy az illetékes közvélemény lássa be, hogy a bordélyok nem a közérkölciség ellen valók, hanem egyenes a közegészségügy nélkülözhetetlen faktorai.

Különösen az aradi bordélyosok elégtétellel látják, hogy itt a nemi bajok nincsenek elterjedve, külön kórházra szükség nincs. Egyszersmind meg-

állapítják, hogy a lelkiismeretes orvosi vizsgálatokon kívül, ők is előzékenységükkel és óvatosságukkal hozzájárultak ahhoz, hogy a baj itt nem terjedt. Ezer és ezer idegen fordult meg a háboru óta Aradon és a nyilvános házak éber figyelme mégis megóvta a közönséget minden komolyabb bajtól.

Mi nyugodtan várjuk a fejleményeket, melyek csak üzletelink javára szolgálhatnak és a közönséget meg fogjuk győzni, hogy a bordélyházakban vigyáznak a közegészségügyre és annak szabályait pontosan betartják. De egyuttal a hatóság is tudni fogja, hogy jövőben szigorát hol és kikkel szemben alkalmazza és nem fog bennünket jogos ok nélkül óvintézkedésekkel rendszabályozni akkor, mikor mi magunk küzdünk legjobban a nemi bajok terjesztése ellen.

Erről-arról.

Régen nem kaptam kézhez az „Értesítő“-t, azt sem tudom, hogy megjelent-e benne utolsó beküldött cikkem, pedig itt, Montenegró fekete hegyei között is gondolok lapunkra, melyre még oly sok és fontos teendő vár.

Mire e sorok megjelennek, 24-ik hónapja, két hosszú éven át tart a háboru. Ki hitte volna? És ma? Ma még mindig csak annyit tudunk, mint akkor, mikor a háboru kitört.

De ha nem is látható még előre a háboru vége, az még nem jelenti azt, hogy nem szabad a béke idejére már most előre szervezkedni, hogy nem szabad már most gondolni arra a sok teendőre, mely a háboru előtt már esedékes volt és hogy Pató Pál módjára kell gondolni: „Hej, ráérünk még!“ Éppen ellenkezőleg: most kell előre tervezgetni, szövetkezni, megbeszélni mindent, nehogy a béke ideje, készületlenül, szervezetlenül, tanácstalanul találjon bennünket, akiknek erre a felkészülésre annyira alapos okunk van és akiknek annyi sérelmet kellett türi a háboru előtt és akiknek annyi orvosolni való baja támadt a háboru alatt.

A háboru sok olyan intézkedést hozott üzletünkre vonatkozólag, amelyekre béke idején nem is gondoltak volna.

Itt van például egyes üzletekben a szigorított, jobban mondva a szaporított orvosi vizsga.

Például egy városban, bevezették a hetenként négyszeres vizsgát. Ha ez az intézkedés általános volna az egész országban, akkor ez olyan vekszalás lenne, amely ugyan nem nagyon kellemes, de egyformán sujt bennünket. De így ez kivételes intézkedés és a leány, aki hetenként négyszer elvesz-

ti a legszebb pihenési időt, egészen egyszerűen azt mondja: „Én bizony itt nem maradok vagy ide nem megyek (ami körülbelül egyformán hátrányos reánk nézve), hanem elmegyek oda meg oda, mert ott csak két vizsga van. (Érdekes, hogy mikor e városban bevezették a heti négyszeres vizsgát három helyett, Budapesten a heti két vizsgát leszállították egyre, valószínűleg abból a helyes felfogásból indulva ki, hogy ezt az időt, a rendőrorvosok sokkal jobban használhatják fel a titkos prostituáltakkal szemben, akik a nemi betegségeket terjesztik.)

Számtalanszor megírtam már és újból hangsúlyozom, hogy a nemi betegségek nem a bordélyház látogatásából erednek, hanem éppen ellenkezőleg: majdnem kizárólag a házasságon kívüli közösülésből és a bordélyház elkerüléséből, mert a bordélyházi kéjű beteg nem marad és nem maradhat üzletben, nemcsak azért, mert a hatósági orvos ezt nem engedheti meg, hanem azért is, mert a bordélyház-tulajdonos saját érdeke az, hogy a beteg kéjűt még az orvosi vizsgát megelőzően eltávolítsa üzletéből, mert ezáltal eléri azt, hogy látogatói bizalommal keresik fel üzletét.

Remélni lehet, hogy a háboru okozta tapasztalatok egész más intézkedésekre fogják serkenteni az illetékes köröket a titkos prostitúció leküzdésére, melylyel együtt fog járni a nemi betegek számának csökkenése is.

De készülnünk kell arra is, hogy a nagy terhekből, melyeket az adózó polgároknak a háboru után vállalniok kell majd, megint nagyobb arányban akarnak majd bennünket megterhelni, mint amennyit elbirunk, mert mi régen elérkeztünk a teherbírási határáig, sőt legtöbbszörnek még a háboru alatt is felemelték adóját, dacára annak, hogy a bevétel csökkenésével nagyban emelkedtek a kiadások a nagy drágaság miatt, úgy, hogy az üzletek csak éppen hogy fentarthatták. Emelték pedig az adót ott is, ahol a tulajdonos hadbavonult és vérével róta le adóját hazánkban.

Sok mindenféle életbevágó dologgal találjuk majd magunkat szemben, ha a béke visszahoz bennünket, épp azért nem hangsúlyozhatom eléggé gyakran, hogy

„ne felejtsek el az „Értesítő“-t, egyetlen barátunkat, aki erélyesen állt mindig őrt érdeklünkben,“

mert közeledik az idő, mikor mindenkinek tanácsadóra lesz szüksége, mert tanácstalanul fog állni és akkor csak egy barátunk lesz, mint mindig:

„AZ ÉRTESSITŐ!“

(Montenegró.)

Szirmai Andor.

Vásároljuk

a vakok

készítményeit.

Ujra szabad a vásár.

Női kiszolgálás az aradi kávéházakban.

A belügyminiszter óhajára a város közönsége régebben szabályrendeletet alkotott, mely szerint a kávéházakban a női kiszolgálás tilos. Ámde a pincérsztrájk alkalmából a városi tanács megengedte a női kiszolgálást s ezzel újra utat nyitott a titkos prostitúciónak. Hiszen nem kell ezen sokat okoskodni: egy pár mondatban, egy pár következtetéssel napnál világosabban lehet ezt bizonyítani.

Mért mentek el a pincérek? mert szégyenbérükből nem tudtak megélni. A leányok még kevesebb fizetést kapnak, tehát még kevésbé tudnak megélni. Ergó mellékjövedelemre kell szert tenniök. Ez a mellékjövedelem: a titkos prostitúció. A kávé és fagyalt kiszolgálása alkalmából egy-két jól alkalmazott odalbadöfés, egy szende, biztató kacintás: és éjjel egy órára már van pasas.

Csodáljuk az aradi rendőrséget, mely ezzel az engedélylyel önmagával jutott éles ellentétbe. Egyik oldalon vaskézrel üldözi a titkos prostitúciót, mely terjeszti a vérbajokat, addig a másik oldalon nagyszerű talajt készít élő az üzletszerű, felügyelet és ellenőrzés nélküli szeretkezésre. A pincérleányok nem tudnak tisztességesen megélni fizetésükből, nekik kell ez a mellékjövedelem. Azok a nők akik már bucsút mondtak az erkölcsös életnek a kávéházban kitűnő helyre tettek szert ismerkedés, barátszerzés céljaira. Most amikor a vérbajok ellen országos mozgalom folyik, tanfolyamok, kórházak létesítenek, igazán nem értjük, hogy a rendőrség miért engedett szigorú álláspontjából?!

Az igaz, hogy a nőknek alkalmat kell adni a munkára, az is igaz, hogy a háboru a nők gazdasági önállóságát hozta magával. De mindamelllett igaz az is, hogy Aradon azért alkalmazták a női pincéreket, mert a férfiak javitást kértek. Ugy állt a helyzet, hogy nem a kávé, de a vendégek fizették a pincéreket s most a kávék még jobban jönnek ki: olcsó pincéreket kapnak, mert a leányok szívesen jönnek a kávéházakba, ahol annyi „finom vendég” fordul meg.

Egyik oldalon hordozták a véres kardot, hogy az ország fiatalsága meg van mételyezve, hogy gyors segély kell, mert a betegség rohamosan terjed. A másik oldalon újra megnyitják a titkos prosti-

túció meleg ágyait, hol burjánzik az üzletszerű szeretkezés vigan és orvosi felügyelet nélkül. Kérdjük, ha Aradon is elterjedne a betegség, nem-e bennünket fognak akkor okolni ezért? Éppen ezért tartottuk fontosnak ezen igazságok leszögezését, intelmül másoknak és elégtételül magunknak.

Erkölcsei elfajulás.

Irta: *Odri Vilmos.*

A nemiélet erkölcsi elfajulása nem kicsiny méreteken nyilvánult meg napjainkban, a háborus viszonyok között. Mig a békeidőben az erkölcsrendészetnek valóságos harca volt a titkos prostitúció ellen, ugy most, a háborus viszonyok okozta laza erkölcsök miatt kétszeres erővel kell folytatnia üldözését a titkos prostitúció ellen.

Mostanában módomban volt tapasztalnom azt a szomorú tény, mely nem annyira az érzéki hajlamot jellemezte, hanem az anyagi előnyöket a ledér szerelmi élet kapcsán az asszonyoknál, de leginkább a hadiasszonyoknál. Eléggé szomorú jelenség, hogy a sok tisztességes hadiasszony felé a könnyelmű, ledér asszonyok hitvány cselekedetei a gyanu árnyékát veti. De ezt vissza kell utasítanunk, mert egyesek miatt nem szabad általánosítani semmit és senkit sem.

A legérdekesebb, hogy az erkölcsi élet elfajulása a nemi dolgok tekintetében nem csak a nagy vagy kisebb városokban, de a városoktól igen messze falvakban nagyon is élénken tapasztalható. Az egyik északmagyarországi faluban, például némely hadiasszony titokban vallóságos bordélytanyát ütött fel, hová a mezőgazdasági munkákat végző orosz hadifoglyok jártak el s ott a bacchanáliák rendezése a leggyakoribb eset volt. Nemkülönben vetődtek oda magyar katonák is, a kik szintén a mezőgazdasági munkák elvégzése miatt lettek kivезényelve. Természetes, hogy a titkos bordélytanya s a benne rendezett bacchanáliák csak addig volt életképes, a mig a csendőrség a tanyán rajta nem ütött s a törvényes következményekkel véget vetett. Kétségtelen, hogy az ilyen ellenőrzetlen alkalmi helyek előidézői a nemi bajosok számbeli szaporodásának.

A szerelmi élet vásári piacán tultengő állapot-

ban van a titkos prostitúció. Jellemző például egy epizódot világítok itt meg a maga természetességében, teljesen szinezetlenül. Budapesten jövedelmező üzletnek vélte a kerítés egy állítólagos bárónő, a ki különösen a hadbavonult férjek asszonyaira vetette ki hálóját. Az élet tengerében elég sikeresen halászott a habok közül Nymphákat, a kiket azután előkelő uraknak kéjvágyai kielégítésére bocsájtott. Bizonyos, hogy itt nemcsak a szép, csábító szó, de a szebben csengő pénz ejtette mámorba a megtévedt erkölcsü hadiasszonyokat s inkább lettek konzekvensek a jól jövedelmező és élvezetet hajtó titkos prostitúciónak, mint a szent hitvesi eskünek. Több mint bizonyos, hogy mine e sorok napvilágot látnak, már a titokzatos bárónő a budapesti rendőrség vagy a királyi ügyészség gondozásában lesz. Tagadhatatlan, hogyha már a bárónő üzelmére rá is tette a rendőrség sujtó kezét, úgy ezzel még nem szűnt meg a titkos prostitúció. Ezt bár a legkevésbé sem szabad hinnünk. Igaz én az erkölcsrendészeti hatóságok intézkedéseivel szemben — noha nem minden tekintetben — optimisztikus felfogást vallok s remélni merem, hogy a titkos prostitúciót, mely ma meglehetősen méreteket öltött, a rendőri hatóságok azt meglehetősen s a már ismert rendőri erélylyel fogja irtani a lehetőségig.

A polgári életben szerény keretek között élő asszonyoknak imponál a rang, a cím. E szerint nem is csoda, ha a rang és cím befolyása alatt a talmi bárónő hatást tud gyakorolni az egyszerű polgári asszonyok felett. Mindehhez hozzájárul a női hiúságokat kielégítő: toaletti, ékszer s a mi még a tejebe fér a pénz s a fényűzésnek minden csodadolga. Nem mondhatjuk, hogy a békeidőben nem találhattunk volna az erkölcsökön szépséghibákat, de most, a háborus viszonyok között nem csak hogy szépséghibákat találunk, de valósággal az erkölcsök elfajulását állapíthatjuk meg.

Az álbárónők rejtelmes utakon vezetik áldozataikat a titkos prostitúció felé. Az álbárónők rejtelmes útja a lejtő, mely levezet a mélységbe, az erkölcsi alapot nélkülöző iszapos, sáros mélységbe, a honnan mocsoktalanul, fertőzetlenül visszatérni nem lehet különösen oda, ahonnan az áldozatok elkerültek a tisztas, a becsületes, gyalázatot meg nem tűrő családi szentélybe. A megtévedett asszonyok egyrésze az anyaság jogát bírja s a míg

ezeknek férjei a harctéren, az ellenség gyilkos támadásaival szemben állja meg becsületesen, hőiesen helyét, addig a megtévedett hadiasszony a gyermeknevelés s a becsületes munka megszerzése helyett a titkos prostitúciót választja meg magának a jobb jövő céljaul.

A titkos prostitúció még a békeidőben sem lehetett életcél, mert az a törvénynek erejével mindenkor a legszigorubb módon volt üldözendő, a mi szerint természetesen érthető, hogy ma sem lehet az életcél.

Joggal vélhettük, hogy a háboru minden dologon javítani fog. Igaz az is, hogy minden rombolást alkotás szokott követni. De vajjon most, a mikor az emberi érzelmek a megváltás idejét élik, az emberi érzelmek jobb és példásabb megnyilatkozásának kell, hogy legyen, úgy fájdalom, az érzelmek eldurvulásának, a jellem lealacsonyodásának, a hitvesiársi tekintély elértéktelenedésének gyökeret hajt és fája a maga titokzatoságában virágzik. Am tudjuk, hogy a mint a mezei ültetvényekben a vadvirágok s a gazok is kinövik magukat, úgy az emberiség nagy ültetvényességében megteremnek a gazok, melynek gyomlálására sok erő kell, mert az ilyenek kigyomlálását hathatós erővel szükséges végezni.

Joggal hihettük, hogy a háboru hatása alatt az amugy is romlott erkölcsök jobbá változnak, de ellenkezőjéről győzött meg a tapasztalat, mert úgy látjuk, hogy inkább eldurvult és elfajult.

Az államilag megtürt, illetve a törvényileg engedélyezett prostitúció más erkölcsi elbirálás alá esik, mint a titkos prostitúció. Sohasem szabad a kettőt összeegyeztetni, hiszen mindkettő nem is azonosítható egymással. A törvényileg engedélyezett prostitúció nem csak szükséges, de a mai társadalmi és gazdasági berendezkedésünk mellett, államrendünknek egy nélkülözhetetlen intézménye. Már ezzel szemben a titkos prostitúció a csirájában rejlő fertőjével társadalmi életünknek veszedelmes ellensége. Ezzel a veszedelemmel szemben éppen olyan társadalmi akcióra van szükségünk, mint amiként akcióban vannak az alkoholizmus és más olyan dolgok ellen, melyek társadalmi életünkre káros hatással bírnak. Nincsen olyan veszedelem, mely ellen orvosság nem volna. Nem olyan a titkos prostitúció, hogy az kiirtható nem lehetne.

Társadalmi életünk porondján nem új keletű a nemifelvilágosítás kérdése. Kétségtelenül bizonyos, hogy a nemifelvilágosodottság biztosítéka a társadalmi erkölcsöknek. S a mely államban tért hódított a nemifelvilágosodottság, ott az erkölcsi romlottság, a titkos prostitúció a legszűkebb körbe szorult s minél felvilágosodottabb egy nemzet az annál civilizáltabb és műveltebb. De az a nemzet, a mely a szó teljes értelmében nemileg felvilágosodott az egészséges és nem pusztulhat el a nemibajok undorító fertőjében. Hogy generációkat nemzzünk, ahhoz egészséges vér és test kell, de ez addig sohasem lehetséges, a míg sokan barátságos szövetségben lesznek a titkos prostitúcióval máskülönben az ellenőrizetlen nemi étellel. Róma sem épült három nap alatt s a titkos prostitúciót sem képzelhetjük rövid idő alatt kiirtani. A nemi felvilágosítás természet szerűleg maga után vonja a jobb erkölcsöket s mely nemzetnek szilárd az erkölcsi alapja az a nemzet nem vesztet, nem pusztulhat sohasem.

Szomorú jelenségek.

Egy idő óta — szinte naponta — az üzletekben sok leány jelentkezik felvételre. A leányok legnagyobb része azonban nemi bajjal fertőzött úgy, hogy éppen nálunk elhelyezést nem találhat. Keresve kuttattuk vajjon ezen jelenségnek mi lehet az oka és meglepően tapasztaltuk, hogy ez a tudulás is a mi annyiszor hangoztatott igazunk mellett szól. Állítottuk és állítjuk ugyanis, hogy a nemi bajokat a titkos prostitúció terjeszti és hogy a bordély a legerősebb óvszer azok ellen.

Ime az a tény, hogy beteg leányuk jelentkezőnek felvételre ezt igazolja mindenben. A háború nyomasztó gazdasági viszonyai, a naponta súlyosabb megélhetés, a munka aránytalan jutalmazása soha nem észlelt mértékben hajtotta a prostitúció karjaiba a nőket. Egyedül férj vagy fivér nélkül, gyakran apró gyermekekkel kereset hiány a nő a kényelmes megélhetést keresi s mert ezt a prostitúcióban véli megtalálni, keresi az alkalmakat és meg is találja azokat.

Már most a nő él, él egy darabig, egyszer azután azon veszi magát észre, hogy meg van fertőzve. Orvosra nincs pénze, de szégyeli is magát így tehát egy kis házi kurá után folytatja mesterségét,

nem törődve azzal: hány embert tesz szerencsétlenné. Ezeket a nőket azután kiűt a baj vagy elmennek a kórházba, vagy úgy próbálnak segíteni magukon, hogy üzletekbe jelentkeznek azzal a szándékkal, hogy itt majd kigyógyítatják magukat. Ismerik a szabályokat és tudják, hogy a felgyógyulás után innen könnyű szerrel ismét kijuthatnak.

Ez az oka annak, hogy most feles számban van jelentkező, olyan azonban kit nem lehet és nem is szabad az üzletben alkalmazni. Mi voltunk és vagyunk a közegészség legbuzgóbb őrei, nekünk az az érdekünk, hogy kimutassuk, hogy aggodó gondoskodással örködjünk afelett, hogy üzleteinkben senki nemi bajt ne szerezzen. Az okos üzletember az ilyen jelentkező leányt felkíséri a rendőrségre, a hol tudni fogják mit kell vele csinálni.

Nekünk ez a jelenség csakis újabb bizonyíték arra, hogy a hatóság még mindig nem elég erélylyel üldözi a titkos prostitúciót, mely az igazi melegágya a bajnak. Az egész jövő nemzedék élete, sorsa függ attól, hogy egészséges, nemzőképes fiatalágunk legyen, mely pótolni tudja azt a hiányt, melyet az óriási véráldozat sorainkban okozott. Mi továbbra is szigorúan vigyázunk üzleteinkre, mert ez nemcsak üzleti érdek, hanem — és pedig első sorban — hazafias kötelesség is.

Bandi meséi.

Irta: **Idakras.**

Hol volt hól nem volt, volt egyszer egy gyermekember, valami 17 éves volt, üde, tele életkedvvel. Mosolygott, kacagott, szép volt minden élő és holt előtte: Boldog volt. Mondom 17 éves volt és már babája volt egy 16 éves szép kis leány személyében.

A két gyerek szerette egymást végtelen, sok holdas éjjelen . . . Mindkettő szülei anyagilag fényesen állottak, a fiu apja vállalkozó volt, a leányé egy nagy gyári vállalat igazgatója. A szerelem annyira ment, hogy egy szép napon nyilvánosan is lettek egymásnak jegyezve.

Ugy volt, hogy ha a fiu 18 éves lesz, meglesz az esküvő. Készültek, készültek, a kelengye, a butor, szóval a mi egy édes fészekhez kell rendezték

csinálták, közbe csókkal fűszerezték egymás terveit.

De a sors megsokalta, hogy az ifju pár boldog legyen, elkezdte romboló munkáját, egy csunya napon a fiu apjának egy rosszul sikerült vállalata elsöpörte a vagyont.

Mikor a leány apja ezt megtudta a karikagyűrűt borítékba tette s vissza küldte a fiunak azzal, hogy most már mivel ők tönkre mentek leányát nem adja hozzája. A leány midőn apja erővel lehuzta a gyűrűt ujjáról sirt, könyörgött, hogy ne tegye ezt hiszen a fiut imádja s nélküle nem tud élni.

Az apa hajthatatlan maradt, a leány nem szólt semmit, zokogva kiment a szobából, a szobája ablaka nyitva volt lenézett a földszintre, a földszinten is nyitva volt az ablak, csak ennyit írt egy papírra: „Nélküle nem élhetek“ s azzal kiugrott az ablakon.

A földszinti ablakon fennakadt . . . A sikolyra apja és a cselédség összefutott . . . leszedték a szegény leányt a gyomrát vágta át a nyitott ablak . . . Elvitték szanatóriumba . . . Négy hét múlva pompás hat ló vitte: nem az esküvőre hanem a temetőbe!

A fiu? Hogy mi lett a fiuval? Igen egyszerű: A fiu azzal a bohém lelkével elsiratva a boldogságát s azóta járja-járja az élet göröngyös utait míg egyszer csak majd találkozik az első igaz szerelmével ott, ahol már semmi sem fáj.

Üzenet valahová

(Öcsémnek, orosz fogságba.)

Valahol, valahol, új utak porában,
Megtört akarattal, szótlán néma vágyban,
Ezer halál után, új Élet kezdetén —
Vigyázz magadra, vigyázz édes öcsém.

Ölelő sóhajunk küldjük el utánad . . .
Ne üljön sziveden kétség és a bánat,
Mosolygó sugarát ontsa rád a remény . . .
Vigyázz magadra, vigyázz édes öcsém.

Egyszer vége lesz véres fürgetegnek,
Akkor itthon áldott szent karok ölelnek,
Boldog könny ragyog majd édesanyánk szemén . . .
. . . Vigyázz magadra, vigyázz édes öcsém.

Róna Gyula.

A pék az asszonyok kezében

A pék (ha nem gondolunk a háborura s nem vagyunk kénytelenek megannyi ódiomot ráháritani) igen rokonszenves embernek mondható. Haragudni eddig még senki sem látta, maga a megtettesült nyájasság, amit azzal is kifejez, hogy állandóan mosolyog.

— De rossz gazember vagy kérlek szépen, — mondta valamikor a kocsisának.

És hozzátette az elmaradhatlan véget:

— Hehehe.

A hatósági kálváriát járva panaszait is ugy adja elő.

— Tönkre akarnak tenni, nem adnak lisztet, hehehe.

Hétfő délután megjelent üzlete előtt a szokásos tisztelgő tömeg, hogy kenyérbeli igényeit kielégítse. Volt kenyér bőven (vagy tán panaszkodott már valaki az ellenkezőjéről?) mindössze az asszonyok voltak türelmetlenek. A hátul állók lökdösték az elül levőket s mint ilyenkor általában, ugy itt is a legjobb pozícióban levők váltak szenvedő felekké, a mennyiben a falhoz lapultak. Hogy segítsenek magukon, elkezdtek döngetni a pékbolt ajtaját:

— Gyorsabban azzal a kenyérrel!

A türelmetlenkedés egész szokatlan volt, az üzlettulajdnos is meghallotta s mint nagy pszichológus, aki szereti elejét venni a bajnak, elhatározta, hogy személyesen csendesíti le a tömeget. Éppen munkában teltek percei, nagy forróság is volt, közvetkezőleg mindenki megértheti, hogy nem volt rajta szalonruha. Az éppenséggel nem volt rajta, még csak nyári tennisz sem. Öltözékét népies iróink a föld jambor népének kosztümjéhez hasonlíthatnák, mely hagyományainkban a „könnyű magyar“ elnevezés alatt vált népszerűvé. Így volt öltözve a pék, mikor ajtót nyitott és szokott szeretetreméltósággal azt mondta:

— Hehehe. . .

Nyilván voltak még fontosabb kijelenteni való is, de a szorongatott asszonysereget, akkor már nem lehetett megállítani.

— Miért nem adják gyorsabban a kenyeret? — kiabálták és neki estek a péknek, mindenki beléje akart kapaszkodni.

— Csiklandós vagyok, hehehe, — mondta a népszerű férfiu, ne bántsanak. Juj, mit nyul hozzám, hehehe, maga kis csunya szőke.

Az ostrom tovább folyt, se ki, se be szegény lelkének, már már azt lehetett hinni, hogy őt magát osztják szét darabokban, mikor váratlan fordulat történt. Az asszonyok éktelen sikoltozásba törtek ki, mert több részletben kezükben maradt a pék könnyű nyári kosztümje. Ő maga leguggolva némi komikus

motivumokkal, hátrálva volt kénytelen termeibe visszavonulni.

— Rőgtön lesz kenyér, — kiáltotta vissza — csak dobják be azokat az izé, ruhafoszványokat. Hehehe . .

HIREK.

KÉRELEM! Felkérjük t. előfizetőinket, sziveskedjenek saját érdekükben odahatni, hogy madámjaik és gazdasszonyaik előfizetőink sorába lépjenek, mert csak így lehetünk abban a helyzetben, hogy állandóan madámokkal s gazdasszonyokkal láthassuk el előfizetőinket, mivel mi csak előfizetőket helyezünk el előfizetőinkhez, természetesen — ingyen.

— **Figyelmeztetés!** Felhívjuk igen tisztelt tagtársaink és olvasóink figyelmét arra, hogy liszt szükségletüket augusztus hó elején okvetlen jelentsek be az illető hivataloknál lakhelyeiken, nehogy ennek elmulasztása folytán kenyér és liszt nélkül maradjanak. **A ki szükségletét nem jelenti be, nem fogja tudni azt pótolni, mert minden felesleget irgalmatlanul requirálja a hadvezetőség.** Tehát ne ringassa magát abban a hiedelemben, hogy kenyér és lisztszükségletét majd később könnyű módon fogja pótolni tudni. Buzát pedig ne vegyen senki, mert ezt megörölni nem fogja tudni. A malmok munkája annyira le van foglalva, hogy alig fognak tavasz előtt sorra jutni.

-- **A koszt.** Nem akarják belátni az illető hatóságok, hogy a mai drága élelmiszerek mellett okvetlen emelni kell az ellátási árakat, még pedig legalább a kétszeres árra. Ennek illusztrálására álljon itt: Ezelőtt volt egy kiló marhahús 1 korona 60 fillér, most 7 korona 20 fillér, egy kiló disznósir 1 korona 20 fillér, most 9 korona. Egy tömött liba ezelőtt 7 korona, most 30 korona. A fűszerek ára ogy nagy, hogy azt megfizetni nem is lehet. A kenyér ezelőtt 24--28 fillér, most 70—90 fillér. A fa ára volt ölenként 38—48 korona, most 80—130 korona. **S** így megy az egész vonalon végig. Most már tessék egy személynek naponta négyszer jó ellátást (kosztot) adni három korona 50 fillérért. Ha itt hamarosan nem történik oly intézkedés a hatóság részéről, hogy a táppénzt legalább 8 koronára felemeli fejenként, kénytelenek lesznek az éjjeli mulatók tulajdonosai üzleteiket bezárni. Ez természetesen a tiltott prostitúció megnövekedését fogja jelenteni. Nem elég van már ebből a fajtából?

— **A záróra meghosszabbítása** az éjjeli mulatókban csak hiú remény maradt. Az illető körök nem tartják ezt szükségesnek, miért fájjon az ő fejük miértünk?

— **Sajnálattal értesültünk,** hogy szaktársunk Stefanovics Ambrus népfölkelő szakaszvezető a bukovinai harcokban súlyosan megsebesült. Kivánjuk, hogy szaktársunk mielőbb felépüljön.

— **Tanfolyam vérbajosok gyógyítására.** A budapesti bőrgyógyászati klinikán e hó elseje óta Nekám Lajos egyetemi tanár vezetése alatt vidéki orvosok részére tanfolyamot tartanak, melyen kizárólag a venerás betegségek elleni küzdelem és a gyógyítás hathatós módja képezi az előadások tárgyát. A tanfolyamon 91 vidéki orvos vesz részt, augusztus hó elején új kurzus kezdődik, melyre eddig 100-nál több orvos jelentette be részvételét. Ugy látszik a titkos prostitúció alapos munkát végezhetett, ha ilyen sok orvos érzi a továbbképzés szükségességét.

Szerkesztői üzenetek.

S. E. Szeged. Ezt a bajt mi nem tudjuk orvosolni, de azt gondoljuk, senkisem. A viszonyok olyanok, a vállalatok örülnek, ha valakit kapnak, hogy a legszükségesebb dolgot elvégezhessek. Háboru után minden a rendes mederben fog tovább folyni. Hogy ez alatt a tiltott prostitúció szépen terjed és a venerikus betegségek folyton jobban és jobban terjednek, az nem baj, lesz az még másképp is!

K. J. Budapest. Van már Aradon is és más vidéki városban női kalauz, ezek 11—12 órakor éjjel mennek haza. Na ja!

O. Köszönjük a cikket, meg fogjuk olvasni a korrekturát.

Zongoramesterek egyesülete. A lapot rendesen küldjük az egész mennyiséget egy cimszallag alatt, nem érthetjük, hogy történik hogy kevesebb lapot kapnak. A következő számnál már spárgával fogjuk keresztül kötni.

Több előfizetőnek. Mi rendesen küldjük a lapot, mi az oka az elmaradásnak nem tudjuk, de utána járunk a dolognak.

Bandi. Nyáron is kell irni, mert az előfizetők olvasni akarják mit mesél Bandi. Tehát szorgalom.

L. B. Temesvár. Panaszára jelenlegi viszonyok között sajnálattal semmivel sem segíthetünk. S.-né Györött előttünk nem ösmeretlen, ki ily módon előszeretettel személyzetet szerez magának. Ellene több panasz fordult elő, de mindaddig míg S.-né férje és felelős szerkesztőnk népfelkelői szolgálatot teljesítenek, addig ez ügyet is jobb időre kell halasztanunk.

Kinek eladó üzlete van irjon részletes ajánlatot a kiadóhivatalnak

NŐSÜLNI

óhajt 56 éves üzlettulajdonos egy 40—45 éves komoly, szorgalmas keresztény asszonnyal. Ajánlatok diszkrét közvetít az „Értesítő” kiadóhivatala.

Szalon kosztümöket

utcai séta kosztümöket, pongyolákat és bluzokat legelőnyösebben szállít

RUSZNYÁK

divatáru cég

BUDAPEST, VII., Király-utca 12. sz.

Telefon 102—99.

Legujabb divatlapot a cég kívánatra ingyen küld.

Dijmentesen küld

*madámot,
gazdaasszonyt*

az „ÉRTESÍTŐ” szerkesztősége: Arad
Damjanich utca 12. szám.

Ma mikor az egész világ visszhangzik a magyarság diadalától, ma, mikor anépek milliói állanak szemben egymással,

ALIG VAN OLYAN CSALÁD,

melynek a harctéren ne volna valakije, akihez kedves emlékek, szent kötelékek fűződnek

A HITVES FÉRJEÉRT,

a szülő gyermekeért, a testvér testvérért aggódik. De keressük az emlékezés szálait a barátságban rokonságban is. És ki ne áldozna szívesen arra a célra, hogy azok, akik a harctéren vannak, itthon a családi körben méltó emlékek legyenek megörökítve?

Ezt a célt szolgálja a

„DIADAL”

első magyar fényképnagyító- és arcképfestészeti műintézet.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

ahol bármely beküldött fénykép után élethű fényképnagyítások színezve és krétarajzban készülnek.

ÉLETHŰ FÉNYKÉPNAGYÍTÁS.

Élő nagyságban mellkép ára — — — 10 korona.

Ugyanaz olajszínezésben ára — — — 15 korona.

Élethű kivitelért és jó minőségért szavatolunk

Kérjük a rendelő közönséget a címre jól ügyelni és becses megbízásait a legnagyobb bizalommal hozzánk juttatni. Csoportfényképekről is lehet egyes személyt elkülönítve csinálni.